

Shadow of Shape av Ingegerd Råman

Invigningstal av Bo Nilsson

Shadow of Shape är Växjö's senaste tillskott av konst i den offentliga miljön. Det är en skulptur eller snarare en installation som är gjord av Ingegerd Råman. Hon behöver knappast någon närmare presentation. Hon är utan jämförelse Sveriges främsta formgivare inom en mångfald av områden med glas och keramik som självklara signalområden. Under senare år har hon emellertid också utvidgat sin repertoar till att också omfatta ett flertal andra materialfält som inte omedelbart förknippas med hennes tidigare produktion. Det är därför inte så överaskande att hon nu också ger sig in på konstens fält, där hon idémässigt hör hemma, men i motsats till flera av sina kollegor har hon inte kallat sin formgivning för konst.

Shadow of Shape har ett formspråk är lätt att känna igen i Råmans exakta formgivning som oscillerar mellan ett naturligt och kulturella formspråk som ofta uppgår i en slags symbios. Det är en klassisk utgångspunkt som har föga med minimalismen att göra som vissa skribenter med envishet har kallat hennes formgivning.

Det råder ingen tvekan varför Ingegerd Råman har valt diabasen som sitt konstnärliga material. Det är en stensort som består av svart granit som har en påtaglig densitet. Diabasen kan upplevas som något mycket fysiskt, men om den poleras som i detta utförande finns det vissa likheter med glaset som ju Ingegerd Råman är synnerligen förtrogen med. Kanske är det glasets transparens som Ingegerd Råman har strävat efter för att ge sin installation karaktären av ett skuggspel. Hennes verk får på detta sätt en dubbelhet som fungerar både under dagens klara ljusnivåer då installationen kan ge en känsla av ett inneboende mörker. I kvällens eller nattens dunkla ljus kan Shadow of Shape framstå som närmast lysande fyrar som reflekterar det omgivande ljuset och leder vägen i natten.

Råmans installation präglas inte av minimalismens upprepning. Shadow of Shape består av en konstellation av former som har påtagliga likheter med de uppställningar av föremål som förekommer i stillebenmåleriet. Det är ett konstnärligt motiv som har sitt ursprung i renässansens naturaliekabinett där ambitionen var att förstå sambanden mellan naturens olika delar som vid en första anblick kunde tyckas vara Skapelsens slump. Råmans stilleben utgår inte bara från naturaliekabinetten, utan förebådar en mera komplett världsvy med rötterna i ett klassiskt bildningsideal. I centrum befinner sig föreställningen att människan är alltings mått där Ingegerd Råman har utgått från den egna kroppens storlek som hon har manifesterat i form av en kolonn. Bredvid henne finns andra stående former som representerar både naturen, i form av en trädstam, men också arkitekturens bärande kolonnordningar. Det är en intrikat övergång mellan natur, människa och kulturella artefakter som alla här är beroende av varandra. De övriga ingredienserna i denna installation är en arketypisk form av ett kärl, som både kan sägas representera ett matlagningskärl, men också en lägel som kan innehålla vätska i någon form, Med andra ord en symbol för människans grundläggande behov som mat och dryck. Formen kan dock också tolkas som en kolv som förr användes inom vetenskapen för att förstå materiens minsta

beståndsdelar eller att för att skapa nya legeringar som inom alkemin vars främsta mål var att skapa nya grundämnen som guld. Kanske hör kemi och matlagning ihop som trenden har varit de senaste åren i den högre gastronomiska skolan eller hör kanske matlagning ihop med alkemi rent utav? I Råmans formkonstellation ingår också en amorf formkropp som är svårtydbar som något annat än ett tecken för något okänt som den nyfikenhet som är kreativitetens urmoder.

Det kan tyckas som om Ingegerd Råmans stilleben har fått en till synes obemärkt placering utanför en restaurang, PM & Vänner, där det inte har något av skulpturens monumentkaraktär som är förbunden med upphöjdheten på ett podium eller en sockel. Ingegerd Råman har medvetet valt att placera sitt verk direkt på marken, på samma nivå som människor i gaturummet befinner sig i. Med denna placering skapar hon ett enkelt tilltal som är direkt och okonstlat. Det är ju en fråga om en konstupplevelse som föregår eller utgör ett efterspel efter ett restaurangbesök. När man vandrar genom hennes stilleben på väg in eller ut från restaurangen är det omöjligt att inte uppfatta hennes installation som en projektyta för en vardaglig livsfilosofi som innehåller reflektioner över hur det är att vara människa.

Stillebenmåleriet ansågs inte ha någon högre status inom konstens hierarki, inte sällan beskrev man stillebenkonstnärer som "fotfolket i konstens armé" som gestaltade de enkla tingen i människors vardagsliv. I detta avseende var maten en självklar ingrediens, men småningom kom stillebenet att överlagras med symbolik, inte minst av ett religiöst slag. Det är därför inte långsökt att tala om Råmans stilleben i religiösa termer. Man kan tolka hennes verk som ett vanitas stilleben, efter det bibliska uttrycket vanitas vanitatum (fåfänglighetens fåfänglighet) som en varning för att förlösa sitt liv på ett ytligt nöjesliv där fåfängligheten är den främsta drivkraften. Men man kan också tolka hennes stilleben som ett "memento mori" (kom ihåg att Du skall dö). Under den korta tid som man befinner sig på jorden gäller det att ta vara och njuta av livet. Man kan med andra ord tolka Råmans konstverk som ett moraliskt imperativ, men också som ett hedonistiskt livsbejakande. Det är den öppenhet som präglar bra konst, den har inget entydigt budskap, utan tvingar oss att tänka efter och reflektera.

Bo Nilsson